

Tekstfragmenten uit: Voorstel onderzoek stabiel inkomen ACT-cliënten (conceptversie) van UvA, HvA en AMC.

Samenvatting

In de periode 2018-2020 loopt er in Den Helder een pilot waarin patiënten in behandeling bij het Forensisch ACT van GGZ Noord Holland Noord (GGZ NHN) gedurende drie jaar een verhoogd stabiel, regelluw inkomen ontvangen, zonder voorwaarden. Het betreft een doelgroep met ernstige psychische problematiek, ex-gedetineerd, hoog risico op delictrecidive, armoede en/of weinig perspectief op verbetering van levensomstandigheden.

Aanleiding

In het sociaal domein is er sprake van een trend waarbij verantwoordelijkheden van overheid (via professionals) naar burgers worden verlegd (Kampen 2013; Tonkens & de Wilde 2013). Het is echter de vraag onder welke condities burgers in staat zijn zelf verantwoordelijkheid te nemen. Beleidsidealen van zelfredzaamheid blijken niet altijd haalbaar, omdat het burgers juist op momenten van kwetsbaarheid aan denk- of doenvermogen ontbreekt (WRR 2017). Voor mensen die leven in de meest kwetsbare omstandigheden ontbreekt het veelal aan een solide bestaansbasis. Volgens de schaarstetheorie (Mullainathan & Shafir 2013) wordt het vermogen tot zelfredzaamheid en het maken van verstandige keuzes beperkt door de situatie waarin mensen leven, bijvoorbeeld door een tekort aan financiële middelen en stress. Leven in armoede maakt bijvoorbeeld dat mensen overlevingsstrategieën aangaan die hen door de dag heen helpen, maar op de lange termijn tot grotere problemen leiden (Hoogland & Berg 2016; ...).

Vanuit de schaarstetheorie is te redeneren dat een deel van de problemen van ACT-cliënten samenhangt met een gebrekkige bestaanszekerheid. Anders gezegd, de ervaring van financieel tekort kan leiden tot normoverschrijdend gedrag en werpt drempels op voor herstel. De geplande pilot waarbij een groep ACT-cliënten een regelluw stabiel inkomen krijgt aangeboden biedt een uitgelezen kans om deze theoretische notie in de praktijk te toetsen. Als het waar is dat ACT-cliënten door schaarste aan financiële middelen stress ervaren en een grotere kans hebben keuzes te maken die leiden tot overlast en herstel in de weg staan, valt te verwachten dat het bieden van een stabiel (regelluw) inkomen het individu de ruimte geeft tot keuzes die herstel bevorderen, overlastgevend gedrag vermindert en leidt tot een vermindering van de maatschappelijke kosten.

Beoogde resultaten

- Er is inzicht verkregen in mogelijke samenhang tussen het verstrekken van een stabiel inkomen voor Forensisch ACT-cliënten en ontwikkeling op verscheidene leefgebieden.
- Er is inzicht verkregen op intermedierende factoren die van invloed zijn en/of condities geïdentificeerd waaronder het verstrekken van een stabiel inkomen tot een gewenste uitkomst leidt.
- Er is inzicht verkregen in het bieden van een stabiel inkomen als kostenbesparende maatregel bij zeer kwetsbare en/of overlastgevende burgers.
- Met de procesbeschrijving van deze pilot is er een aanvullende basis gelegd voor mogelijke op de schaarstetheorie gebaseerde interventies.
- Resultaten van het onderzoek worden gecommuniceerd met de Hogeschool van Amsterdam om zo toekomstig onderwijs te informeren.